

Dejepis

Vzdelávacia oblasť	Človek a spoločnosť					
Názov predmetu	Dejepis					
Časová dotácia	ročník	5.roč.	6.roč.	7.roč.	8.roč.	9.roč.
	ŠVP	1	1	1	1	2
	Disponibilné	1	1	-	-	1
	Spolu	2	2	1	1	3
Škola	Základná škola Ratková					
Názov ŠkVP	Nezábudka					
Stupeň vzdelávania	ISCED 2					
Vyučovaci jazyk	Slovenský jazyk					

CHARAKTERISTIKA

Hlavnou funkciou dejepisu je kultivovanie historického vedomia žiakov ako celistvých osobností a uchovávanie kontinuity historickej pamäti v zmysle odovzdávania historických skúseností či už z miestnej, regionálnej, celoslovenskej, európskej alebo svetovej perspektívy. Súčasťou jej odovzdávania je predovšetkým postupné poznávanie takých historických udalostí, javov a procesov v čase a priestore, ktoré zásadným spôsobom ovplyvnili vývoj slovenskej i celosvetovej spoločnosti a premietli sa do obrazu našej prítomnosti. Žiaci si prostredníctvom dejepisu postupne osvojujú kultúru spoločenskej komunikácie a demokratické spôsoby svojho konania, lebo chápanie, vnímanie a porozumenie historických procesov predstavuje jeden zo základných predpokladov komplexného poznávania ľudskej spoločnosti.

V procese výučby dejepisu na základnej škole sa kladie osobitný dôraz na dejiny 19. a 20. storočia preto, lebo v nich môžeme nájsť z väčšej časti korene súčasných spoločenských javov i problémov. Dejepis vedie žiakov k vzťahu k vlastnej minulosti cez prizmu prítomnosti ako súčasť rozvíjania, korigovania, kultivovania a zachovávanania ich historického vedomia, v ktorom rezonuje i vzťah k minulosti iných národov a etník. Rovnako tak k pochopeniu a rešpektovaniu kultúrnych a iných odlišností ľudí, rôznych diverzifikovaných skupín a spoločenstiev. Má tiež prispievať k rozvíjaniu hodnotovej škály demokratickej spoločnosti. Dejepis pripisuje dôležitosť aj demokratickým hodnotám európskej civilizácie.

CIELE

Žiaci

- nadobudnú spôsobilosť orientovať sa v historickom čase,
- nadobudnú spôsobilosť orientovať sa v historickom priestore,
- naučia sa čítať a používať dejepisnú mapu,

- získajú základné vedomosti a spôsobilosti z oblasti vybraných historických udalostí, javov, procesov z národných a svetových dejín,
- nadobudnú spôsobilosť pochopiť príčiny, priebeh a dôsledky historických udalostí,
- získajú schopnosti poznávať históriu na základe analýzy primeraných školských historických písomných, obrazových, hmotných a grafických prameňov a sú schopní týmto prameňom klásť primerane adekvátne otázky,
- rozvinú si komplex kompetencií – spôsobilostí, schopností rozvíjať a kultivovať kultúrny dialóg a otvorenú diskusiu ako základný princíp fungovania histórie i školského dejepisu v demokratickej spoločnosti.
- osvoja si postupne spôsobilosť historickej kultúry ako schopnosti orientovať sa v mnohosti kultúrnych situácií, v ktorých sa stretávame s históriou.

KOMPETENCIE

Základné predmetové kompetencie (spôsobilosti)

Žiaci si kladú otázky a použijú ich na osvojovanie daných významov, ktoré súvisia s riešením základných operácií:

s historickým časom

- zaraďovať historické udalosti, javy, procesy a osobnosti chronologicky,
- zaraďovať historické udalosti, javy, procesy a osobnosti synchronne,
- rozpoznať postupne nerovnomernosť historického vývoja
- využívať medzníky ako prostriedok orientácie v minulosti.

s historickým priestorom

- rozlišovať miestny, regionálny, národný, globálny historický priestor,
- zaraďovať historické udalosti, javy, procesy a osobnosti v historickom priestore,
- rozpoznať podmienenosť medzi historickým priestorom a spôsobom života a obživy človeka, spoločnosti.

s historickými faktami, udalosťami, javmi a procesmi a ich hodnotiacim posudzovaním

- vymedziť jednotlivú historickú udalosť, jav, proces, osobnosť,
- popísať jednotlivé historické udalosti, javy, procesy, osobnosti na základe určujúcich znakov,
- rekonštruovať konanie a postoje ľudí v minulosti,
- skúmať konanie ľudí v daných podmienkach a vysvetľovať ho,
- určiť príčiny jednotlivých historických udalostí, javov, procesov,
- vymedziť dôsledky jednotlivých historických udalostí, javov, procesov,
- rozpoznať charakteristické znaky jednotlivých historických období,
- rozpoznať základné faktory, ktoré ovplyvňovali historický vývoj.

Žiaci aplikujú svoje otázky v nových situáciách, v skúmateľských postojoch

a pracovných postupoch pri vyšetrovaní, pátraní v školských historických písomných, obrazových, grafických a hmotných prameňoch:

stopách po minulosti

- pri vymedzovaní predmetu skúmania, napríklad **písomného úryvku z prameňa, mapy, grafu, diagramu,**
- pri vytvorení plánu skúmania, napríklad **fotografie, historického obrazu,**
- pri komunikácii v tíme o výsledkoch skúmania, napríklad **pästného klinu, nástroja pomocou zmyslov, v múzeu, archíve,**
- pri vytvorení záznamu zo skúmania, napríklad **o ľud'och, predmetoch a veciach na karikatúre, verbálneho textu.**

pri vyhľadávaní relevantných informácií

- z rôznych zdrojov–textov verbálnych, obrazových, grafických, i z textov kombinovaných,
- z učebníc, cvičebníc, pracovných zošitov, slovníka cudzích slov, atlasov, novín, časopisov, z webových stránok,
- z populárno-vedeckej literatúry a historickej beletrie.

pri využívaní týchto informácií a verifikovaní ich hodnoty

- vyberaní informácií, napríklad z **úryvku písomného prameňa, z učebnice, z internetu,**
- organizovaní informácií, napríklad **prostredníctvom poznámok, kľúčových pojmov, pamäťových máp, obrazového materiálu,**
- porovnávaní informácií, napríklad **podobnosti a odlišnosti, porovnať staré a nové, čo sa zmenilo a čo sa nezmenilo,**
- rozlišovaní a triedení informácií, napríklad **rozlíšiť fakt, fikciu prostredníctvom karikatúry, legendy, povesti, spomienky,**
- zaraďovaní informácií, napríklad **na časovú priamku historické udalosti, do tabuľky, grafu, diagramu,**
- kritickým zhodnotením rôznych zdrojov informácií, napríklad **zhodnotením viacerých webových stránok na jednu tému.**

pri štruktúrovaní výsledkov, výstupov a potvrdení vybraného postupu

- zoradení výsledkov, napríklad **na časovú priamku, do Vennovho diagramu, do tabuľky, do schém, rozpoznaní podstatného od nepodstatného, napríklad určovaním kľúčových pojmov, postupným vymedzovaním, historických pojmov v texte, zostavovaním pojmov do pamäťovej mapy,**
- integrovaní výsledkov do chronologického a historického rámca, napríklad **prostredníctvom chronologickej tabuľky,**
- vyhodnocovaní správnosti postupu, napríklad **overovaním historických faktov,**
- tvorbe súboru vlastných prác, produktov (portfólio), napríklad **obrazového materiálu, plagátu, letáku, nákresu, kresby.**

METÓDY A FORMY

Pre posilnenie rozvoja logického a kritického myslenia budeme využívať **problémové metódy**, ku ktorým patrí **heuristická metóda** (učenie sa riešením problémov založenom na vymedzení a rozbere problému, tvorbe a výbere možných riešení a vlastnom riešení) a **projektová metóda**. Pre realizáciu cieľov využijeme **praktické aktivity** (samostatná činnosť na základe inštruktáže). Zvýšime dôraz na **prácu s knihou a textom** (čítanie s porozumením, spracovanie textových informácií, učenie sa z textu, orientácia v štruktúre textu, vyhľadávanie, triedenie, využívanie podstatných informácií), **samostatné učenie prostredníctvom informačnej a komunikačnej techniky a experimentovanie** (samostatné hľadanie, skúšanie, objavovanie). Z **aktivizujúcich** metód budeme využívať **diskusiu** (vzájomná výmena názorov, uvádzanie argumentov, zdôvodňovanie za účelom riešenia daného problému), **didaktické hry, kooperatívne vyučovanie. Fixačné metódy**, ktoré budeme využívať sú: **Metóda opakovania a precvičovania**, (ústne a písomné opakovanie, opakovanie s využitím učebnice a inej literatúry, domáce úlohy).

Z **organizačných foriem** uplatňujeme **vyučovaciu hodinu** (základného, motivačného, expozičného, fixačného, aplikačného, diagnostického typu), **terénne pozorovania, praktické aktivity**.

Vyučovanie bude prebiehať v priestoroch: kmeňové triedy, počítačová učebňa. Pri voľbe vyučovacích metód a foriem prihliada učiteľ na usporiadanie obsahu vyučovania, vlastné činnosti a činnosti žiakov zacielené na dosiahnutie stanovených cieľov a kľúčových kompetencií žiakov. Voľba metód závisí od obsahu učiva, cieľov vyučovacej hodiny, vekových a iných osobitostí žiakov a materiálneho vybavenia.

5.ročník	
Rozsah vyučovania predmetu: 2 hodiny týždenne, 66 hodín ročne	
Tematické celky:	
Úvod do predmetu dejepis	
1.	Človek v premenách času a priestoru Od blízkeho k vzdialenému
2.	Človek a komunikácia
Projekty	
Exkurzie	
Záverečné opakovanie a zhrnutie učiva	
Využitie navýšených hodín: na zmenu kvality výkonu	
Vyučovaci predmet je posilnený jednou disponibilnou hodinou, učebné osnovy predmetu dejepis sú v súlade so štandardami ŠVP. Využitie navýšenia hodín smeruje k väčšiemu počtu projektov a exkurzií zameraných na poznávanie histórie na základe kritickej analýzy primeraných mnohostranných historických prameňov. Orientujeme sa na poznávanie histórie regiónu Gemer. Budeme aplikovať v širšej miere prístupy, ktoré kladú dôraz na aktívne učenie, na proces hľadania, objavovania a	

vytvárania poznatkov na základe vlastnej činnosti a skúseností za spolupráce učiteľa prostredníctvom kooperatívneho učenia.

V hlbšej miere sa zameriame na zvyky a tradície nášho regiónu. Prostredníctvom projektov - naučíme žiakov priamou skúsenosťou pracovať s konkrétnymi historickými prameňmi - historické publikácie o Gemeri.

Prostredníctvom práce s historickým materiálom, kroniky , zápisnice, albumy budeme rozvíjať čitateľskú gramotnosť v historických súvislostiach.

Učebné zdroje

M. Miháliková, M. Tonková - Dejepis pre 5. ročník základných škôl

Dvořák Pavel, Valachovič Pavol - Od praveku k staroveku

Dvořák Pavel, Valachovič Pavol, Mucska Vincent - Od staroveku k stredoveku časopisy, školské pramene, dejepisné mapy, Prezentácie a pracovné listy vytvorené pedagógom.

Odborné časopisy: História, Historická revue

Prezentácie v Powerpointe (vytvorené vyučujúcim alebo získané z webových stránok www.modernyucitel.net, www.zborovna.sk)

Internet, Vyučbové CD, vlastný archív učiteľa , Školská a miestna knižnica.

Človek v premenách času a priestoru

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 5. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> • použiť správne pojmy, ktoré súvisia s tokom času, • zakresliť na časovú priamku časové kategórie od blízkych po vzdialené, • preskúmať okolie svojho bydliska, • rozpoznať staré od nového • rozpoznať, čo sa zmenilo za posledný rok jeho života, • zaznamenať rozprávanie rodinných príslušníkov o minulosti, • rozlíšiť jednotlivé generácie vo svojej rodine, • rozlíšiť jednotlivé druhy historických prameňov, • rozpoznať rozdiel medzi zemepisnou a dejepisnou mapou, • zostaviť obrazový materiál o pohybe ľudí v minulosti a prítomnosti, 	<ul style="list-style-type: none"> ○ minulosť, prítomnosť, budúcnosť deň, mesiac, rok, dátum, letopočet kalendár ○ desaťročie, storočie, tisícročie bydlisko, obec, región, Slovensko rodinný album, fotografia generácia, rodostrom ○ historické pramene (písomné, obrazové, hmotné) múzeum, knižnica, archív, školská kronika ○ mapa ○ vyst'ahovalectvo, prist'ahovalectvo, stretávanie kultúr základné analytické otázky: ○ Kto je autorom prameňa? Kedy bol napísaný prameň? Čo je obsahom ○ prameňa? Komu bol prameň určený? Aký bol zámer autora prameňa?

<ul style="list-style-type: none"> pracovať so školskými historickými prameňmi, ktoré približujú danú tematiku. 	
Človek a komunikácia	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 5. ročníka základnej školy vie/dokáže: <ul style="list-style-type: none"> rozlíšiť jednotlivé druhy komunikácie medzi ľuďmi, prerozprávať príbeh z minulosti svojho regiónu, identifikovať dôsledky konfliktov zdôvodniť stálu prítomnosť vojen v minulosti a prítomnosti, pracovať so školskými historickými prameňmi, ktoré približujú danú tematiku. 	<ul style="list-style-type: none"> jazyk, písmo, kniha, noviny, rozhlas, televízia, internet náboženstvo legény, mýty, povesti konflikt, vojna, detský vojak, mier, obeť detská práca

Prierezová téma	Osobnostný a sociálny rozvoj (OSR)
Múzeá v regióne Gemer, Naše zvyky a tradície, Určovanie storočí, Vychádzka- Návšteva cintorína, Pomník, Kde sme bývali v minulosti a kde bývame dnes, História v literatúre - moja obľúbená kniha	
Prierezová téma	Environmentálna výchova (ENV)
História poľnohospodárstva, Mapa, Kartografia, Glóbus, Poľnohospodárstvo	
Prierezová téma	Mediálna výchova (MEV)
Vojny, Média a ich vplyv, Čas - kalendár, kategórie historického času, Významné vynálezy	
Prierezová téma	Multikultúrna výchova (MKV)
Vianočné tradície vo svete, Remeslá na Slovensku, Ľudia v pohybe, Svetové náboženstvá, Život ľudí v historických obdobiach - významné národy, Prvé mestá a dediny, Sťahovanie národov, Zámorské objavy, Konštantín a Metod	
Prierezová téma	Výchova k manželstvu a rodičovstvu (VMR)
Remeslá na Slovensku, Ako si človek vytváral rodinu, Detská práca, Svetové náboženstvá	
Prierezová téma	Ochrana života a zdravia (OZZ)
Ako sa žilo na úsvite dejín - život lovcov, zberačov a roľníkov, Ako ľudia spoznávali sily prírody, Detská práca - ako žijú deti v chudobných krajinách	

6.ročník	
Rozsah vyučovania predmetu: 2 hodiny týždenne, 66 hodín ročne	
Tematické celky:	
Aktivizácia vedomostí z 5. ročníka	
1.	Obrazy pravekého sveta

2.	Obrazy starovekého sveta
3.	Obrazy stredovekého sveta
Projekty	
Záverečné opakovanie a zhrnutie učiva	
Využitie navýšených hodín: na zmenu kvality výkonu	
<p>Vyučovaci predmet je posilnený disponibilnou hodinou, učebné osnovy predmetu dejepis sú v súlade so štandardami ŠVP.</p> <p>Posilnenie časovej dotácie o jednu vyučovaciu hodinu využijeme na zmenu kvality výkonu v týchto oblastiach: čítanie a používanie dejepisnej mapy, pochopenie príčin, priebehu a dôsledkov historických udalostí na skúmanie konania ľudí v daných podmienkach, na analýzu písomného úryvku z prameňa, mapy, grafu, diagramu, fotografie, historického obrazu.</p> <p>Prostredníctvom projektov budeme prehlbovať vedomosti v tematickom celku- Obrazy starovekej spoločnosti - Civilizácia starého Orientu, Grécke dejiny. Tematický celok Obrazy stredovekého sveta rozšírime prostredníctvom prípravy a prezentácie projektu - Život v stredoveku. Navýšené hodiny využijeme na organizovanie informácií prostredníctvom: poznámok, pamäťových máp, zostavovaním portfólia.</p> <p>Prostredníctvom práce s historickým materiálom, kroniky, zápisnice, albumy budeme rozvíjať čitateľskú gramotnosť v historických súvislostiach.</p>	
Učebné zdroje	
<p>Krasnovský, M. Miháliková, M. Tonková - Dejepis pre 6. ročník základných škôl Dvořák Pavel, Valachovič Pavol, Mucska Vincent - Od staroveku k stredoveku Dvořák Pavel, Valachovič Pavol - Od praveku k staroveku časopisy, školské pramene, dejepisné mapy, Prezentácie a pracovné listy vytvorené pedagógom.</p> <p>Odborné časopisy: História, Historická revue Prezentácie v Powerpointe (vytvorené vyučujúcim alebo získané z webových stránok www.modernyucitel.net, www.zborovna.sk) Internet, Vyučovové CD, vlastný archív učiteľa , Školská a miestna knižnica.</p>	

Obrazy pravekého sveta	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 6. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> rozpoznať rozdiely v spôsobe obživy a života pravekých zberačov, lovcov a roľníkov, porovnať výhody a nevýhody kamenných a kovových nástrojov, resp. zbraní, zdôvodniť oddelenie remeselníkov od roľníkov, pracovať so školskými historickými 	<ul style="list-style-type: none"> zberač, lovec, roľník kameň, meď, bronz, železo, opidum

prameňmi z daného historického obdobia	
Obrazy starovekého sveta	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 6. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> • odhaliť vzťah medzi prírodnými podmienkami údolí veľkých riek a vznikom prvých štátov, • rozlíšiť jednotlivé vrstvy spoločnosti v mestskom štáte, • identifikovať poznatky obyvateľov najstarších štátov, ktoré nám slúžia dodnes, • určiť hlavné znaky aténskej demokracie, • vymedziť hlavné znaky rímskej republiky, • zdôvodniť premenu rímskej republiky na ríšu, • rozpoznať príčiny budovania rímskej hranice pozdĺž Dunaja, • zhromaždiť informácie o prítomnosti Rimanov na našom území, • zhrnúť príčiny zániku Rímskej ríše, • zhodnotiť prínos antickej kultúry pre našu prítomnosť, • zostaviť turistického sprievodcu o divoch starovekého sveta, • pracovať so školskými historickými prameňmi z daného historického obdobia. 	<ul style="list-style-type: none"> ○ riečne civilizácie, deľba práce mestský štát ○ polis, ○ aténska demokracia, olympijské hry ○ republika, cisárstvo, ○ Limes Romanus, ○ judaizmus, kresťanstvo, Biblia islam, Korán
Obrazy stredovekého sveta	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 6. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> • objasniť fungovanie stredovekej spoločnosti na základe vazalských vzťahov, • identifikovať spôsob života a obživy jednotlivých sociálnych vrstiev stredovekej spoločnosti, • vysvetliť fungovanie stredovekého mesta, 	<ul style="list-style-type: none"> ○ kráľ, léno, vazal, lénný systém, šľachta, duchovenstvo poddaní, mestské obyvateľstvo ○ hrad, dedina, mesto, kláštor, univerzita

<ul style="list-style-type: none"> • zdôvodniť význam kláštora pre hospodárstvo a kultúru, • pracovať so školskými historickým prameňmi z daného historického obdobia. 	
--	--

Prierezová téma	Osobnostný a sociálny rozvoj (OSR)
Šľachtici a poddaní, Obrazy starovekej spoločnosti, Roľníci, pastieri	
Prierezová téma	Environmentálna výchova (ENV)
Život v rímskom meste, Zmeny, ktoré priniesol stredovek, Staroveký Rím - kráľovská doba, Ako sa žilo v stredoveku - vidiek	
Prierezová téma	Mediálna výchova (MEV)
Rytmus života v stredoveku, Staroveké Grécko - báje a povesti, Atény za Perikla, Doba Filipa II. - nové vedné odbory, Alexander Macedónsky - Helenizmus, Staroveký Rím - kríza a pád republiky, Arabská kultúra - obrazy stredovekého sveta	
Prierezová téma	Multikultúrna výchova (MKV)
Alexander Macedónsky, Kultúra, veda a umenie v stredoveku, Svet a ľudia za hranicami Ríma - Germáni, Nomádi, Katolícka a pravoslávny cirkev, Misia Konštantína a Metoda, Nemecko a Anglicko - nové kráľovstvá v Európe	
Prierezová téma	Výchova k manželstvu a rodičovstvu (VMR)
Šľachtici a poddaní rozdelenie ľudí v stredovekej spoločnosti	
Prierezová téma	Ochrana života a zdravia (OZZ)
Život v kamennej dobe, Prvé štáty a ríše	

7.ročník	
Rozsah vyučovania predmetu: 1 hodiny týždenne, 33 hodín ročne	
Tematické celky:	
Aktivizácia vedomostí zo 6. ročníka	
1.	Predkovia Slovákov v Karpatskej kotline
2.	Slováci v Uhorskom kráľovstve
3.	Obrazy novovekého sveta - 15 h.
4.	Habsburská monarchia na prahu novoveku
Projekty	
Písomné práce	
Záverečné opakovanie a zhrnutie učiva	
Vyučovaci predmet nie je posilnený disponibilnou hodinou, učebné osnovy predmetu dejepis sú v súlade so štandardami ŠVP.	
Učebné zdroje	
Lukačka – Tonková – Kačírek – Hanová: <i>Dejepis pre 7. ročník základných škôl a 2. ročník gymnázia s osemročným štúdiom</i> . Bratislava: Slovenské pedagogické nakladateľstvo, 2011. Belanová, M.: <i>Dejepis na dlani</i> . Bratislava. Príroda 2004.	

Tkadlečková – Kratochvíl: *Svet v novom storočí*. Bratislava: Orbis Pictus Istropolitana, 1995.
 Kováč – Kamenec – Kratochvíl: *Slovensko v novom storočí*. Bratislava: Orbis Pictus Istropolitana, 2000.
 Odborné časopisy: *História*, *Historická revue*
 Prezentácie v Powerpointe (vytvorené vyučujúcim alebo získané z webových stránok www.modernyucitel.net, www.zborovna.sk)
 Internet, Výučbové CD, vlastný archív učiteľa , Školská a miestna knižnica

Predkovia Slovákov v Karpatskej kotline	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 7. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozlíšiť kľúčové udalosti z obdobia Veľkej Moravy, • rozpoznať kultúrny odkaz Veľkej Moravy, • pracovať so školskými historickými prameňmi z daného historického obdobia. 	<ul style="list-style-type: none"> ○ Samova ríša, Franská ríša, Byzantská ríša Veľká Morava ○ byzantská misia
Slováci v Uhorskom kráľovstve	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 7. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozlíšiť kľúčové udalosti stredovekého Uhorska, • rozpoznať mnohonárodnostný charakter Uhorska, • zdôvodniť politický a hospodársky rozmach Uhorska, • vytvoriť turistického sprievodcu po bankských mestách, • pracovať so školskými historickými prameňmi z daného historického obdobia. 	<ul style="list-style-type: none"> ○ Uhorsko ○ dynastie ○ kolonizácia ○ bankské mestá
Obrazy novovekého sveta	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 7. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozpoznať dôsledky vynálezu kníhtlače na človeka a spoločnosť, • vymedziť hlavné príčiny a dôsledky námorských objavov, 	<ul style="list-style-type: none"> ○ mešťan, humanizmus a renesancia kolónie, kolonializmus ○ remeselník, cech, manufaktúra reformácia, protestant, katolíci

<ul style="list-style-type: none"> • porovnať proces výroby v cechu a manufaktúre, • zovšeobecniť hlavné myšlienky reformácie, • pracovať so školskými historickým prameňmi z daného historického obdobia. 	
Habsburská monarchia na prahu novoveku	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 7. ročníka základnej školy vie/dokáže: <ul style="list-style-type: none"> • rozpoznať hlavné zmeny v Uhorsku po roku 1526, • vystihnúť spoločné znaky protihabsburských povstaní v Uhorsku, • pracovať so školskými historickými prameňmi z daného historického obdobia. 	<ul style="list-style-type: none"> ○ Moháč, ○ Turci Bratislava Habsburgovci ○ protireformácia

Prierezová téma	Osobnostný a sociálny rozvoj (OSR)
Známa osobnosť v Uhorskom kráľovstve	
Prierezová téma	Environmentálna výchova (ENV)
Európa si podmaňuje svet	
Prierezová téma	Mediálna výchova (MEV)
Turci. Osobnosť Habsburskej monarchie.	
Prierezová téma	Multikultúrna výchova (MKV)
Predkovia Slovákov v Karpatskej kotline. Slováci v Uhorskom kráľovstve	

8.ročník	
Rozsah vyučovania predmetu: 1 hodina týždenne, 33 hodín ročne	
Aktivizácia vedomostí zo 7. ročníka	
Tematické celky:	
1.	Zrod modernej doby Európa na ceste k moderným národom
2.	Moderný slovenský národ Moderný slovenský národ - Rakúsko- Uhorsko Prvá svetová vojna
Projekty	
Písomné práce	
Záverečné opakovanie a zhrnutie učiva	

Využitie navýšených hodín:

Vyučovaci predmet nie je posilnený disponibilnou hodinou, učebné osnovy predmetu dejepis sú v súlade so štandardami ŠVP.

Učebné zdroje

Bednárová, M. – Krasnovský, B. – Ulrichová, B.: *Dejepis pre 8.ročník základnej školy a 3.ročník gymnázia s osemročným štúdiom*. 1.vyd. Martin: Vydavateľstvo Matica slovenskej, 2011, 96s. ISBN 978-80-8115-043-2.

Internetové zdroje, historické časopisy

Zrod modernej doby	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
ak na konci 8. ročníka základnej školy vie/dokáže: <ul style="list-style-type: none">• zhrnúť základné myšlienky osvietenstva,• rozpoznať viedenský kongres ako medzník vo vývoji európskych dejín,• porovnať proces výroby v cechu, manufaktúre a továrni,• vystihnúť základné znaky priemyselnej revolúcie,• zdôvodniť vplyv zjednotených štátov• pracovať so školskými historickými prameňmi z daného historického obdobia.	<ul style="list-style-type: none">○ osvietenstvo○ Veľká francúzska revolúcia priemyselná revolúcia○ továreň, podnikateľ, robotník národný štát, nacionalizmus militarizácia
Moderný slovenský národ	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
ak na konci 8. ročníka základnej školy vie/dokáže: <ul style="list-style-type: none">• zhodnotiť význam osvietenských reforiem,• rozpoznať ciele slovenského národného hnutia,• vystihnúť, čo sa zmenilo a čo sa nezmenilo v postavení Slovákov po revolúcii,• určiť príčiny a dôsledky vyst'ahovalectva z Rakúsko– Uhorska,• pracovať so školskými historickými prameňmi z daného historického	<ul style="list-style-type: none">○ tereziánske a jozefínske reformy spisovný jazyk○ revolučný rok 1848/49 Slovenská národná rada,○ Matica slovenská ○ rakúsko – uhorské vyrovnanie○ modernizácia, industrializácia maďarizácia

obdobia.	
----------	--

Prierezová téma	Osobnostný a sociálny rozvoj (OSR)
Slovenské národné hnutie. Memorandum slovenského národa.	
Prierezová téma	Environmentálna výchova (ENV)
Priemyselná revolúcia. Revolučné Uhorsko.	
Prierezová téma	Mediálna výchova (MEV)
Napoleon Bonaparte. Odboj.	
Prierezová téma	Multikultúrna výchova (MKV)
Americká vojna za nezávislosť. Umenie 19. Stočia.	
Prierezová téma	Ochrana života a zdravia (OZZ)
Veľká francúzska revolúcia.	

9.ročník	
Rozsah vyučovania predmetu: 3 hodiny týždenne, 99 hodín ročne	
Opakovanie učiva	
Tematické celky:	
1.	Obrazy prvej svetovej vojny
2.	Európa v medzivojnovom období
3.	Československo v medzivojnovom období (1918 - 1939)
4.	Obrazy druhej svetovej vojny
5.	Slovenský štát (1939-1945)
6.	Rozdelený svet
7.	Československo za železnou oponou
8.	Slovensko po roku 1989
Záverečné opakovanie	
Testy	
Projekt	
Využitie navýšených hodín:	
<p>Vyučovací predmet je posilnený disponibilnou hodinou, učebné osnovy predmetu dejepis sú v súlade so štandardami ŠVP.</p> <p>Posilnenie časovej dotácie o jednu vyučovaciu hodinu využijeme na zmenu kvality výkonu v týchto oblastiach: pochopenie príčin, priebehu a dôsledkov historických udalostí na skúmanie konania ľudí v daných podmienkach počas vojnových konfliktov,</p>	

na analýzu prejavov xenofóbie, antisemitizmu v kontexte histórie a súčasnosti. Prostredníctvom projektov budeme prehľbovať vedomosti v tematickom celku- obrazy druhej svetovej vojny, Slovensko po roku 1989 s dôrazom na regionálne pramene. Navýšené hodiny využijeme na organizovanie informácií prostredníctvom: poznámok, pamäťových máp, zostavovaním portfólia. Prostredníctvom práce s historickým materiálom, kroniky , zápisnice, albumy budeme rozvíjať čitateľskú gramotnosť v historických súvislostiach.

Učebné zdroje

Kováč, Dušan.,: *Dejepis pre 9. ročník základnej školy a 4. ročník gymnázia s osemročným štúdiom*. Bratislava : Orbis Pictus Istropolitana, 2012.127 s. ISBN 978-80-8120-189-9.

Internetové zdroje, historické časopisy

JOHNSON, P., : Dejiny 20. storočia. Rozmluvy, 1991.

DURICA,M., : Dejiny Slovenska a Slovákov. Luc. 2013

HOLMES, R., : Druhá svetová válka. Universum 2015

CODACCIONI.,A.M. : Dejiny 20. stoloetí. Mladá fronta. 1994

KENNEDY. P.,: Vzestup a pád veľmoci.Lidové noviny. 1996

Obrazy prvej svetovej vojny	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 9. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> • porovnať ciele štátov Dohody a Trojspolku, • rozpoznať útrapy ľudí na fronte a v zázemí počas prvej svetovej vojny, • identifikovať ciele domáceho a zahraničného odboja, • zdokumentovať pomocou mapy zmeny po zániku Rakúsko – Uhorska, • vyhľadať svedectvá týkajúce sa prvej svetovej vojny, • pracovať so školskými historickými prameňmi z daného historického obdobia. 	<ul style="list-style-type: none"> ○ Dohoda, Trojspolok front, zázemie československé légie ○ Parížska mierová konferencia ○ nástupnícke štáty po prvej svetovej vojne Československá republika
Európa v medzivojnovom období	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 9. ročníka základnej</p>	<ul style="list-style-type: none"> ○ parlamentná demokracia

<p>školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> • objasniť základné znaky parlamentnej demokracie, • rozlíšiť demokratický a nedemokratický charakter štátu, • rekonštruovať každodenný život v diktatúrach, • pracovať so školskými historickými prameňmi z daného historického obdobia. 	<p>komunizmus, fašizmus, nacizmus</p>
Československo v medzivojnovom období (1918 - 1939)	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Ziakov na konci 9. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> • identifikovať politický systém ČSR, • rozpoznať mnohonárodnostný charakter ČSR, • porovnať hospodársku situáciu v Čechách a na Slovensku, • rozpoznať dôsledky rozbitia ČSR, • pracovať so školskými historickými prameňmi z daného historického obdobia. 	<ul style="list-style-type: none"> ○ Česi, Slováci, národnostné menšiny ○ kultúra, spolky, školstvo ○ centralizmus, autonómia
Obrazy druhej svetovej vojny	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Ziakov na konci 9. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> • vymedziť kľúčové medzníky druhej svetovej vojny, • vyhľadať svedectvá o útrapách ľudí na fronte a v zázemí počas druhej svetovej vojny, • spracovať holokaust na konkrétnom príbehu, • pracovať so školskými historickými prameňmi z daného historického obdobia. 	<ul style="list-style-type: none"> ○ fašistická os ○ protihitlerovská koalícia totálna vojna ○ protifašistický odboj holokaust, koncentračné tábory
Slovenský štát (1939-1945)	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Ziakov na konci 9. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> • porovnať politický systém Slovenského štátu s politickým 	<ul style="list-style-type: none"> ○ totalitný režim ○ židovský kódex deportácie odboj

<p>systémom ČSR,</p> <ul style="list-style-type: none"> rozpoznať vzťahy medzi Nemeckom a Slovenským štátom, zhodnotiť hospodársky a kultúrny rozvoj Slovenského štátu konkretizovať postupné obmedzovanie práv a slobôd židovských spoluobčanov, zhodnotiť význam Slovenského národného povstania, pracovať so školskými historickými prameňmi z daného historického obdobia. 	<ul style="list-style-type: none"> Slovenské národné povstanie
---	---

Rozdelený svet

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 9. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> rozpoznať vplyv bipolárneho sveta na každodenný život, nájsť prejavy odporu obyvateľstva vo východnom bloku, vystihnúť základné medzníky procesu európskej integrácie, pracovať so školskými historickými prameňmi z daného historického obdobia. 	<ul style="list-style-type: none"> OSN superveľmoci: USA, ZSSR železná opona, studená vojna hospodárske a vojenské bloky hrozba jadrovej vojny dekolonizácia, svet ako „globálna dedina“

Československo za železnou oponou

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 9. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> rozpoznať dôsledky februárového prevratu, zdokumentovať prejavy totality, identifikovať premeny vidieka a mesta, spracovať spomienky svedka augustových udalostí, zistiť konkrétne prejavy „normalizácie“ v každodennom živote, pracovať so školskými historickými prameňmi z daného historického obdobia, 	<ul style="list-style-type: none"> Február, politické procesy znárodnenie, kolektivizácia, industrializácia Pražská jar „normalizácia“ Charta 77, disident sviečková manifestácia, nežná revolúcia

Slovensko po roku 1989	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 9. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> identifikovať hlavné zmeny v Československu po roku 1989, určiť príčiny rozdelenia Českej a Slovenskej republiky, rozpoznať podoby spolužitia Čechov a Slovákov v 20. storočí, určiť výhody a nevýhody voľného pohybu osôb a tovaru v Európskej únii, pracovať so školskými historického obdobia. 	<ul style="list-style-type: none"> parlamentná demokracia rozdelenie Československa, vznik Slovenskej republiky vstup Slovenskej republiky do NATO a Európskej únie

Prierezová téma	Osobnostný a sociálny rozvoj (OSR)
Nepoznaná sloboda, Projekt – Antisemitizmus, Rómsky holokaust, Extrémizmus a radikalizácia	
Prierezová téma	Environmentálna výchova (ENV)
Hirošima a Nagasaki, Atómový vek	
Prierezová téma	Mediálna výchova (MEV)
Milan Rastislav Štefánik, Ako analyzovať karikatúru, 100 rokov od vzniku ČSR, Míľniky vedy a techniky, Nové cesty umenia a architektúry, Druhá svetová vojna, Pracovný tábor pre Rómov v Revúcej, Sovietizácia Československa, Slovenská kultúra v podmienkach totality, HOAX, SNP v regióne Gemer, Regionálne dejiny	
Prierezová téma	Multikultúrna výchova (MKV)
Oslobodené Slovensko, Ako sa rodil mier, Spoluobčania či protivníci, Národnostné menšiny, Koncentračné tábory, Aký bol Slovenský štát ?,	

Hodnotenie predmetu Dejepis	
Žiaci 5. – 9. ročníka budú hodnotení podľa Metodických pokynov na hodnotenie a klasifikáciu č.22/2011 z 1. mája 2011.	
Predmet kontroly	dosiahnuté vedomosti, zručnosti a osvojené základné poznatky stanovené výkonovou časťou vzdelávacieho štandardu v jednotlivých ročníkoch

	ŠkVP, vzťah a prístup k predmetu, schopnosť samostatne riešiť daný problém, aktivitu na vyučovaní.
Metódy a formy kontroly	ústna forma hodnotenia – 1 až 2 ústne odpovede za stanovené klasifikačné obdobie, písomná forma hodnotenia – tematické písomné práce/testy, spracovanie projektu prezentácia, individuálnych/skupinových projektov, aktivita a práca na vyučovacej hodine, tvorivosť , nápaditosť, záujem, dôslednosť pri vypracovávaní úloh a domácich zadaní, hodnotenie práce s mapou .
Nástroje	ústne skúšanie - v časovom rozsahu 5 - 10 min písomné skúšanie - test v rozsahu 15 - 20 min projekt - kontrola a hodnotenie kombinácie písomných a grafických prejavov spolu s komunikačnými zručnosťami žiaka práca s mapou
Intervaly	písomné práce- minim. 2 x/ročne testy- minim. 3 x/ročne kontrolné práce –po prebratí tematických celkov minim. 2 x/ročne ústna odpoveď – minimálne 1-krát za polrok aktivita žiaka - priebežne krátke previerky (pracovné listy) – priebežne, podľa potreby podľa uváženia pedagóga.
Kritériá, ukazovatele hodnotenia	úroveň verbálnych prejavov žiaka - prezentácia jednotlivých tém na základe stanoveného harmonogramu formou ústnej odpovede žiak bude hodnotený známku (stupeň 1- 5) podľa obsahovej korektnosti údajov v prezentácii a na základe presnosti, plynulosti, istoty vo vyjadrovaní v danej téme, úrovne zvládnutia učiva. úroveň písomných prejavov žiaka – testy (obsahová stránka), úroveň práce s mapou: orientácia na mape, pohotovosť, kartografické značky, projekt a jeho prezentovanie aktivity- školské a domáce.
Pri záverečnom – sumatívnom hodnotení žiaka v jednotlivých klasifikačných obdobiach má každá známka rovnakú váhu.	

Hodnotiacia škála

Percentá	Známka
100% - 90%	1 (výborný)
89% - 75%	2 (chválitebný)
74% - 50%	3 (dobrý)
49% - 25%	4 (dostatočný)
24% - 0%	5 (nedostatočný)

Projektová práca:

prezentácia	prezentácia projektu, obhajoba spôsobu a formy práce, obhajoba záverov a spôsobov riešení problémov,
hodnotenie	splnenie cieľa
	estetický vzhľad
	zaujímavosť
	náročnosť práce
	praktickosť a funkčnosť
	prezentácia projektu
Vyhodnotenie projektu v súhrne 18 bodov	
Jednotlivé zložky hodnotenia bodujeme v škále 1-3 body. Sumár bodov tvorí známku na základe bodovej stupnice. Pri skupinovej práci berieme skupinu ako jednotlivca.	